

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
ISTORIJOS INSTITUTAS
LIETUVOS TSR ISTORIJOS PROBLEMINĖ MOKSLINĖ TARYBA

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

1978 METAI

VILNIUS „MOKSLAS“ 1979

INSTITUTE OF HISTORY
OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF THE LITHUANIAN SSR
THE SCIENTIFIC PROBLEM BOARD
OF THE HISTORY OF THE LITHUANIAN SSR

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

1978

VILNIUS

1979

INSTITUT FÜR GESCHICHTE
DER AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER LITAUISCHEN SSR
PROBLEMISCHER-WISSENSCHAFTLICHER RAT
FÜR GESCHICHTSFORSCHUNG DER LITAUISCHEN SSR

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

1978

VILNIUS

1979

АКАДЕМИЯ НАУК ЛИТОВСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ
НАУЧНЫЙ СОВЕТ ПО ПРОБЛЕМАМ ИСТОРИИ
ЛИТОВСКОЙ ССР

ЕЖЕГОДНИК
ИСТОРИИ
ЛИТВЫ

ГОД 1978

ВИЛЬНИУС «МОКСЛАС» 1979

Redakcinė kolegija

Jonas DOBROVOLSKAS, Mečislovas JUČAS, Vytautas
MERKYS, Vacys MILIUS, Giedrė NIUNKIENĖ, Rita STRAZ-
DŪNAITĖ (sekretorė), Henrikas ŠADŽIUS, Adolfas
TAUTAVIČIUS, Bronius VAITKEVIČIUS (vyr. redak-
torius), Regina ŽEPKAITĖ (vyr. redaktoriaus
pavaduotoja)

Išleista pagal LTSR MA Istorijos instituto užsakymą

0505040000

M 10604—209
M854(08)—79 Ž—79

© LTSR MA Istorijos institutas, 1979

ARCHYVŲ SAUGYKLOSE

ISTORINĖS TEMATIKOS RANKRAŠČIAI LIETUVOS TSR RESPUBLIKINĖJE VALSTYBINĖJE BIBLIOTEKOJE (Katalogas)

Lietuvos TSR respublikinės valstybinės bibliotekos Rankraščių skyriuje, be personalinių fondų ir kolekcijų, yra nemažas vadinamasis Pavienių rankraščių fondas (žymimas raidėmis PR, taip pat turįs ir skaitmeninę signatūrą F 130). Jis susikaupė per ilgą laiką iš tokių rankraščių, kurie nesudaro fondų, kolekcijų, tačiau turi išliekamąją vertę ir reikalingi mokslui. Tačiau, jei darbo eigoje sudaromas koks nors fondas, kurio medžiagos yra PR, ji gali būti iš čia perkelta, apie tai padarant atitinkamą įrašą inventoriaus knygoje.

Suprantamas daktas, PR fondo rankraščiai savo turiniu yra labai įvairūs, įvairios ir jų sukūrimo datos (nuo XVI a. iki tarybinių metų). Tačiau beveik visi jie vienokiu ar kitokiu aspektu liečia Lietuvos istoriją, švietimą, kultūrą, literatūrą: filosofijos, teologijos traktatai, bažnyčių ir parapijų inventoriai ir vizitacijos aktai, istoriniai raštai, laikraščiai (dalis jų — Lietuvos Komunistų partijos leidiniai), švietimo problemas atspindintys darbai.

Čia skelbiami tie dalykai, kurie gali būti svarbūs istorikams. Rankraščiai patogumo dėlei bandyta sugrupuoti į nedidelius skyrius. Apraše nurodomas autorius (jei jis žinomas), pavadinimas, data ir išorinė charakteristika (rankraštis, mašinraštis, šapirografas, lapų skaičius, formatas, signatūra). Atskirais atvejais pateikiama trumpa turinio anotacija, leidžianti skaitytojui geriau orientuotis medžiagoje.

Komunistinė spauda

1. *Aurora*. Lietuvos Revoliucinės studentijos laikraštis.

Nr. 1. 1932 m. gruodis. (VD Universitetas, Kaunas. „Proletkultūra“). Šapirogr. mašindr. Liet. k. 10 l. Form. 21,4×17,8.

Nr. 2. 1933 m., birželis, 10 l. Form. 32,5×20,8

Nr. 4. 1934 m., vasaris. 6 l. Form. 32,5×20,8.

[Paanrašė: Politikos, visuomenės ir literatūros revoliucinis laikraštis. Leidžia LKP. Studentų Komunistų Biuras]. Sign.: PR-532.

Nr. 4 išspausdinti du S. Nėries eil. (slap. M. Giraitė): „Keturiems“ (p. 3) ir „Audrom apjuosim žemę...“ (p. 8).

2. *Darbininkų mintys*. Rokiškio Komunistinio Jaunimo Sąjungos periodinis laikraštukas. 1931 m. gruodžio 20 d. Nr. 3. Šapirogr. rkr. Liet. k. 12 l. Form. 21,1×18. Sign.: PR-531.

3. *Молодой Коммунист*. Орган Центрального комитета ком. союза молодежи в Литве. № 2. Ковно, 8 марта 1925 года. [Полный перевод с еврейского]. Машиногр. ир спруд. Русų, žydų k. 4+1 l. Form. iv. Sign.: PR-537.

Vertimas padarytas Valstybės saugumo departamentui.

4. Partijos žinios. Suvalkijos Rajono Komitetas. Lietuvos ir Baltgudijos Komunistų Partija.

Nr. 3. 1919 m., lapkritis ir gruodis. 8 l.

Nr. 4. 1920 m., sausis ir vasaris. 12 l.

Šapirogr. Liet. k. Form. 19,5×16,4. Sign.: PR-220.

5. Propagandistas. Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto leidinys. Nr. 1. 1937 m., kovas. Hektogr. mašindr. Liet. k. 8 l. Form. 31,8×21. Sign.: PR-382.

6. Raudonasis moksleivis. Moksleivių laikraštis. (Leidžia LKJ S-jos Moksleivijos komisija prie Kauno Raikomo). Nr. 1. 1929 m. sausio mėn. Šapirogr. rkr. Liet. k. 10 l. Form. 31,6×21. Sign.: PR-536.

7. Lietuvos Komunistų Partija. „Lietuviai! Vokiečių fašistinis okupantas baigia savo dienas“. Be datos. Hektogr. mašindr. Liet. k. 1 l. Form. 25×20,5. Sign.: PR-377.

Atsišaukimas.

8. Lietuvos Komunistų Partija (b) Kauno srities komitetas. Gestapo provokacijos. 1943.XII.28. Hektogr. mašindr. Liet. k. 1 l. Form. 30,4×20,8. Sign.: PR-377.

Atsišaukimas.

9. Lietuvos Socialistų Revolucionierių Sąjunga. Lietuvos Liaudies Vyriausybės. Kaunas, 1940.VI.23. Mašindr. Liet. k. 1 l. Form. 32,7×20,7. Sign.: PR-375.

Atsišaukimas, pasirašytas J. Lukoševičiaus, V. Mešliaus ir J. Butkevičiaus.

10. Žinokite tiesą. (1926-7). Mašindr. Liet. k. 9 l. Form. 23×11,4. Sign.: PR-378.

Atsišaukimas į Lietuvos darbo žmones apie 1926 m. gruodžio 17—18 d. įvykius Kaune.

Įvairūs laikraščiai

11. [Inkaras. Voronežo moksleivių ateitininkų laikraštėlis]. 1915, Nr. 2. 24+2 l. Rankraštis. Liet. k. Form. 20,7×14,2. Sign.: PR-8.

12. Jaunasis Aušrininkas. 1925 m., rugšėjis. Šapirogr. rkr. Liet. k. 20 l. Form. 32×21,5. Sign.: PR-540.

Išspausdinti keli K. Borutos dalykai: vertimai „Jaunųjų socialistų maršas“ ir „Internacionalas“, rašinys „Aušrininkų laiška. Kodėl aš esu socialistas ir aušrininkas“. Pateikta aušrininkų istorija.

13. Jaunasis maksimalistas. Leidžia Jaunųjų Maksimalistų Organizacija.

Nr. 3. 1932 m., gegužė. 12 psl.

Nr. 4. 1932 m., rugpjūtis. 12 psl.

Nr. 5. 1932 m., lapkritis. 16 psl.

Šapirogr. mašindr. Liet. k. Form. 24,2×17. Sign.: PR-529.

14. LSM. Aušrininkų org. C. Komiteto Biuletenis. Nr. 2. Kaunas, 1928.VI.2. Šapirogr. rkr. Liet. k. 10 l. Form. 32,3×20,7. Sign.: PR-535.

Bendrieji Lietuvos istorijos klausimai

15. Acta Venerabilis Capituli Samogitiensis Ab Anno 1699 Ad Anno 1696. Rkr. Lot. k. Form. 32,5×18,5. Sign.: PR-289.

16. (Akta Kapituly Zmudzkiej). 1737—1746. Rkr. Lenkų, lot. k. 1931. Sign.: PR-272.

17. (Akta Kapituly Zmudzkiej od 1811 do 1823 r.). Rkr. Lenkų k. 139 l. Form. 34,6×21,4. Sign.: PR-266.

18. Akta P: Kapituly Z[mudzkiej] od r. 1824. Febr. 4. 1824—1835. Rkr. Lenkų k. 100 l. Form. 33×21,5. Sign.: PR-268.

19. Akta Kapituly Zmudzkiej. Roku 1835. Rkr. Lenkų k. 45 l. Form. 34×22. Sign.: PR-103.

Nr. 15—19 — Žemaičių vyskupijos generalinės kapitulos vasaros ir žiemos sesijų protokolai.

20. **Akta** Podawcze Dobr Gracialnych Simna i Metel. 1804. Rkr. Lenk., vok. k. 113 l. Form. 35,5×20,5. Sign: PR-110.
Metelių dvaro, miestelio ir jam priklausančių žemių revizijos protokolai, prievolių lentelės, inventoriai.
21. **Actus** Visitationis Generalis Ecclesiae Parochialis Widuklensis per... Josephum Arnulphum Giedroyć... Anno 1809. Dñi. Mensis Augusti die 6 ta in loci Widuklis. Rkr. Lenkų k. 20 l. Form. 36—21. Sign.: PR-325.
Bažnyčios ir parapijos turto aprašymas (pastatai, pajamos ir išlaidos), archyvo apžvalga, įvairių dokumentų, liečiančių Viduklę, santrauka, Pašaltuonio ir Eržvilko filijų charakteristika.
22. **Amtung** von Gratial „Guts“ Metellen.—Excerpta Inwentarza Starostu Metelle y Simno zwanych z Autentyku przez Dworzanina Skarbowego nizey wyrażonego... 1775—1797. Rkr. Vok., lenkų k. 109 l. Form. 36×21,4. Sign.: PR-109.
Metelių dvaro revizijos prievolių lentelės, protokolai, seniūnijos inventorių išrašai.
23. **Antanavičius** J. Garbingai kunigijai. 1905 m. liepos 10 d., Seinai. Šapirogr. rkr. Liet. k. 3 l. Form. 36,7×23. Sign.: PR-949.
Seinų vyskupijos valdytojo raštas kunigijai, reikalaujantis įsijungti į kovą prieš revoliucinį judėjimą.
24. [**Daukantas** S.] Pasakojimas apie Wejkałus Lėtuwiu tautos senowie kuri trumpaj apraszia Simonas Daukatas Rasztininkas Pilozopios Magistras. Metuse 1850. [I dalis]. Liet. k. Rkr. 365 l. Form. 21,5×16. Sign.: PR-985.
25. **Decreta** Informationis Ecclesiae Jasvonensis in Visitatione Generalis per... Casimirus Pac Episcopo Samogitiensis Anno Domini 1677 Die Mensis Februari. Rkr. Lenkų, lot. k. 69 l. Form. 33×21,8. Sign.: PR-349.
Kartu įraštas ir kitas rankraštis: „Liber Procesvum Comparatus ad Ecclesia Jasvonensem Anno Dñi 1701...“ (l. 22—69).
Turto, bibliotekos, mokyklos aprašymas. Išrašai iš privilegijų.
26. **Excerpt** Dekretu Sądu Exdywizorskiego Powiatowego Kowiens. Massy funduszni Maiątku Wędziagoły pod Konkurs za Remissą Izby Cywilnej Wilens. Sądu v Ru 1830ro Maia 14 ... Rkr. Lenkų k. 4 l. Form. 35,6×22,5. Sign.: PR-261.
27. **Gimboth** Leo. Siedlungsgeographie Natangens zur Preussenzeit. Inaugural-Disser-tation zur Erlangung der Doktorwürde der Hohen Philosophischen Fakultät der Albertus-Universität zu Königsbergi. Pr. 1923. Mašnr. Vok. k. VIII, 134 l. Form. 28,4××20,5. Sign.: PR-1190.
28. **Inwentarz** Altaryi Poszoltanskiey z Roku 1820. Rkr. Lenk. k. 2 l. Form. 34,2××21,5. Sign.: PR-350.
Filijos turto ir fundacijos charakteristika.
29. **Inwentarz** kościoła i plebanii Wobolnickiej przy poddaniu w administracyi: J.W.J.X. Kanonikowi Raczkowskiemu. 1837 r. grudnia 1 dnia sporządzony. Rkr. Lenkų k. 18 l. Form. 35,7×22,3. Sign.: PR-337.
Bažnyčios turto, fundacijos aprašymas.
30. **Inwentarz** kościoła po-bernardyńskiego w Kownie znajdujący się w styczniu 1861 roku. Rkr. Lenkų k. 3 l. Form. 32,7×21,9. Sign.: PR-348.
Bažnyčios turto ir jai priklausančių žemių apibūdinimas.
31. **Inwentarz** Pavlikovskiego v Roku 1637 sporządzony. Rkr. Lenkų k. 379+2 l. Form. 28,7×20. Sign.: PR-311.
Girkalnio, Kalvarijos, Krakių, Luokės, Mosėdžio, Alsėdžių, Papilės, Pašvitinio, Survilieškio, Viduklės, Viržuvėnų, Varnių bažnyčių turto ir ekonomijų aprašymai.
32. **Janulattis** A. Dėl paminklinio 1863-64 m. sukilėlių akmens Gedimino kalne. 1940.V.25. Mašnr. nuorašas. Liet. k. 1 l. Form. 33,2×20,5. Sign.: PR-12.
Pasisakymas dėl 1925 m. Vilniuje, Gedimino kalne, pastatyto paminklinio akmens: 1863—1864 m. sukilėliams pagerbti.
33. **Hollak** S. Notatki z Narbutta Dzieje Narodu Litewskiego. Vol. I. XIX a. Rkr. Lenkų k. 12 l. Form. 20,4×17,5. Sign.: PR-547.
34. **Hollak** S. Notatki z Narbutta Dzieje Narodu Litewskiego. Vol. II. XIX a. vid. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 20,4×17,5. Sign.: PR-548.

35. **Hollak S.** Notatki z Narbutta. Dzieje Narodu Litewskiego. Vol. III-um. XIX a. vid. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,1. Sign.: PR-549.
36. **Hollak S.** Notatki z Narbutta. Dzieje Narodu Litewskiego. Vol. IV-um. XIX a. vid. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,1. Sign.: PR-550.
37. **Hollak S.** Notatki z Narbutta. Dzieje Narodu Litewskiego. Vol. V-um. XIX a. vid. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,1. Sign.: PR-551.
38. **Ką rašo komunistai apie fašistus.** [1926 ?]. Mašnr. Liet. k. 3 l. Form. 33×20,7. Sign.: PR-379.
- Straipsnyje demaskuojama Lietuvos buržuazinės valdžios partijų politika.
39. **[Kościola katolickie w Królestwie Polskim].** 1853—1854. Rkr. Lenk. k. 163 psl. Form. 30×18,5. Sign.: PR-1205.
- Pateikiama duomenų apie Augustavo [Seinų] vyskupiją.
40. **Krivickas Domas, dr.** Klaipėdos krašto teisinė būklė Lietuvos konstitucinės teisės sistemoje. Mokslinis darbas. Kaunas, 1934. Mašnr. Liet. k. 57 l. Form. 33,3×20,5. Sign.: PR-800.
41. **Księga dochodu i rozchodu Lawkieskiego kościoła 1856 r.** Sporządzona. 1856—1881. Rkr. Lenk. k. 137 l. Form. 35,4×22,8. Sign.: PR-345.
42. **Księga wizytacyjna...** 1812—1829. Rkr. Lenk. k. 45 l. Form. 32,3×21,5. Sign.: PR-729.
- Zemaičių apygardos kalvinių bažnyčių Biržuose, Kėdainiuose, Kelmėje, Radviliškyje, Salamiestyje, Svobiškyje, Papilyje vizitacijos. Kėdainių—1816, 1817, 1827, 1830 m. vizitacijos. Aprašomos mokyklos ir mokinių skaičius, lietuviškų knygų leidimas.
43. **Lietuvos valstybės pajamų sąmata 1928 metams.** 1928. Mašnr. Liet. k. 45+1 l. Form. 29,5×22,5. Sign.: PR-641.
- Prezidento patvirtintas oficialus dokumentas.
44. **Lithuanie.** 1921. Rotat. Franc. k. 38 l. Form. 26×20. Sign.: PR-1200.
- Istorinė, etnografinė, politinė ir ekonominė apžvalga.
45. **Marcinkevičius Jonas.** Keturi komunarai. Apsakos mokykliniam jaunimui. 1941. Mašnr. Liet. k. 9 lap. Form. 33,5×20,8. Sign.: PR-50.
- Turinys: Vargšas Algis.—Juodoji sąžinė.
46. **Memorialas dėl žemės reformos vykdymo Rytų Lietuvoje.** [1923—1925?]. Mašnr. Liet. k. 2 l. Form. 33,2×20,8. Sign.: PR-198.
47. **Metryka** Zboru Szydłowskiego i Gruzdziewskiego... 1695—1709. Rkr. Lot., lenk. k. 37 l. Form. 21×16,5. Sign.: PR-586.
48. **[Raportas dėl J. Tumo elgesio].** 1902. Rkr. Rusų k. 7 l. Form. 37,4×23,3 ir maž. Sign.: PR-131.
- Dvarininkų A. Davainio-Silvestravičiaus ir Jokūbo Bereznicko bei vietos dvasininkų skundai dvasinei vyresnybei dėl J. Tumo lietuviškos kultūrinės veiklos, kritiškų pasisakymų religijos adresu ir kt.
49. **Reikala Mečislovas.** Būtinios Lietuvos kalėjimų reformos. Kaunas, 1928. Mašnr. Liet. k. 49 l. Form. 28,5×21,2. Sign.: PR-359.
50. **Skrįpkaušienė Jantna.** [Burbiškių dvaro sąskaitos, sutartys su darbininkais ir bylos]. 1908—1932. Rkr. Liet. k., lenkų, rusų k. 58 l. Form. įv. Sign.: PR-221.
51. **Smiglelski Benedykt.** Ułamki tyzzące się diecezji Zmudzkiej. 7. Życie Józefa Arnulfa Xięcia Giedroycia Biskupa Zmudzkiego od r. 1801—1838. 1840—1864. Rkr. Lenk. k. 40 l. Form. 35,4×22,3. Sign.: PR-342.
- Pridėtas J. Giedraitčio laiškas B. Smigelskiui, yra M. Valančiaus autografas.
52. **Szydłow.** XIX a. antroji pusė. Rkr. Lenk. k. 5 l. Form. 36,5×22,8. Sign.: PR-663.
- Neužstatyto autoriaus trumpa Šiluvos istorija.
53. **[Suns testamentas].** [1915-18]. Rkr. Liet. k. 2 l. Form. 15,5×9,8. Sign.: PR-404.
- Rašinys, nukreiptas prieš vokiečius, rastas pakarto šuns nasruose.
54. **Tłómaczenie** Anszlagu Metelskiego. 1797. Rkr. Lenk. k. 66+1 l. Sign.: PR-108.
- Metelių seniūnijos ir dvaro revizijos protokolai. Pradžioje pridėtas lapelis su Metelių seniūnijos ir dvaro istorija.
55. **Totoraitis J.** Lietuvos istorija. I. Pradžia. Mindaugas. [1930—1931]. Autogr. 60 l. Form. 21,2×16. Sign.: PR-3.

Turinys: Barbarai.—Slavai.—II. Pirmos slavų valstybės. Atvirtimas į krikščionystę.—III. Slavų kaimynai. Lietuviai. Uralo—Altajaus tautos: Maguarai.—IV. Slavų valstybės X ir XI š.—Skandinavijos šalys. Nuo pradžios iki XVI š. I. Pradžia.—II. Vikingų laikas.—III. Susidarymas Skandinavijos valstybių.

56. **Totoraitis J.** Lietuvos istorija. II. Nuo XII a. iki Algirdo mirties. [1930—1932]. Autogr. 57 lap. Form. 21,8×17,1. Sign.: PR-4.

Turinys: Pakraščiai ir tikyba.—Seniausi mūšiai lietuvių su rusais.—Tolimesnis karas su Volynija ir taika.—Jotvingiai.—Mindaugo karūnacija.—Jaunutis.—Algirdas ir kt.—Algirdas ir Kęstutis. Kovos su ordenu.—Algirdas ir Rusija.

Tekstas konspektyvus. Kelios chronologinės karų lentelės.

57. **Totoraitis J.** Lietuvos istorija. III. Jogaila—Vytautas—iki 1500 m. [1931—1932]. Autogr. 202+2 lap. Form. 22×16,5. Sign.: PR-5.

Turinys: Jogailos valdžia.—Lenkija XIII ir XIV š.—Inkorporacija.—Corona Reg. Poloniae.—Grunvaldas.—Horodlė.—Nuo Horodlės iki Lucko.—Susikirtimas su Lenkija. Vytauto karūnacija.—Svitrigaila.—Naminis karas.—Kazimiero pradžia.—Panaikinimas paveldimų kunigaikštijų.—Vytauto sienos.—Rūpestis dėl Rusijos. 1462—1471.—Stepių gyventojai.—Totorių ordos 1472—1478.—Gynimas senovės pietinių ir rytinių žemių 1479—1483.—Naujas frontas. 1484—1486.—Maskvos susituoktuvės.—Žygis į Juodosios jūros pakraštį.

58. [Triljū Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kunigaikščių dinastijų genealogijos medžiai]. 1867(?). Rkr. Lot., lenk. k. 4 lap. Form. 35,5×23,3. Sign.: PR-104.

Turinys: Dynastya Pierwsza (nuo Palemono).—Dynastya Druga (nuo Dausprungo).—Dynastya Trzecia (nuo Geliono). Remtasi T. Narbutu.

59. **Tumėnas Domininkas**, kun. [Laiškas kun. M. Jurgaičiui]. 1891.V.22. Vologda. Autogr. Liet. k. 2 lap. Form. 22×13,6. Sign.: PR-39.

Apie paties parašytą darbą pagal I. Kraševskio „Lietuvos istoriją“.

60. [Uvainio ir Urbonavičių bylos išrašas. Iš Žemaičių žemės teismo knygu]. 1774. Rkr. Lenkų k. 4 l. Form. 34,5×20,4. Sign.: PR-206.

61. **Werner Johannes.** Das Memelgebiet im ersten Jahren nach der Abtretung. Nach amtlichem Material zusammengestellt.. von... 1921. Mašnr. Vok. k. III+53+25 l. Form. 32,8×21,5. Sign.: PR-1202.

62. **Wileńska Izba Rolnicza.** Biudžet na 1939/40 rok. [1939]. Mašnr. rotat. su patais. Lenk. k. 72 l. Form. 30×20,5. Sign.: PR-730.

63. **Vytauto Didžiojo Muziejaus įstatymas.** [1930]. Mašnr. Liet. k. 4 l. Form. 33,5×20,7. Sign.: PR-197.

64. **Vitkauskas Vincas**, gen. Brangūs kariai, brangūs radio klausytojai. 1940.VI.30. Mašnr. Liet. k. 3 l. Form. 27,2×22. Sign.: PR-227.

V. Vitkausko kalba per radiją 1940.VI.30 d.

65. **Wizyta Klasztoru P. P. Benedykynek Krozskich w Powiecie Rossienkim w dekanacie Szydłowskim położonego z Roku 1828.** Rkr. Lenkų k. 26 l. Form. 37,2×23. Sign.: PR-340.

Vienuolyno turto aprašymas.

66. **Wizyta Kościoła Parafialnego i Klasztoru XX Dominikanów Rossienkich, w Mieście Powiatowem Rossienach w Dekanacie Wielonskim położonego z Roku 1831°.** Rkr. Lenkų k. 11 l. Form. 36,2×23,3. Sign.: PR-118.

Turto, jurisdikos, parapijos kaimų (kaimų geografinė ir ekonominė padėtis), karčemų aprašymas.

67. **Visitatio Generalis Ecclesiae Parochialis Pogromontensis per Nos Josephum Arnulphum Principem Giedroyć... Visitatorem Generalem Die Prima Mensis Martii Anno Domini 1792 peracta [1792].** Rkr. Lenk., lot. k. 19 l. Form. 36,3×21,4. Sign.: PR-120.

Bažnyčios ir klebonijos turto, mokyklėlės aprašymas, dokumentų nuorašai.

68. **Wolotzky Emanuel.** Die Litauische Verfassung vom 1 August 1922 und ihre Reform im Sinne einer wahren Demokratie. Inaugural-Dissertation zur Erlangung der juristischen Doktorwürde an rechts-und wirtschafts wissenschaftlichen Fakultät der Universität Jena. Mašnr. Vok. k. W., 134 l. Form. 28,5×20,5. Sign.: PR-1180.

69. [Žemaičių pilies teismo knyga]. 1655 ir kt. Rkr. Senąja slavų, lenk. k. 268 l. Form. 33×20,5. Sign.: PR-727.

Tas pats. 1695—1721. Rkr. Lenk., lot. k. 421 l. Form. 34×21,3. Sign. PR-728.

Ūkio, kultūros, švietimo klausimai

70. [„Dokumentas apie lotyniškas litaras lietuviškoje literatūroje“]. 1898.XII.4. Mašintr. Rusų k. 19 l. [trūksta pradžios]. Form. 36,3×22,5. Sign.: PR-257.
Šio dokumento vertimas spausdintas „Varpe“ (1899, Nr. 1, p. 14—17; Nr. 2, p. 34—36; Nr. 3, p. 51—56) ir išleistas atskira knygele „Dokumentas apie lotyniškas litaras lietuviškoje literatūroje (Ypat. skyr. Mokslo kom. minist. apšv.)“, Tilžėje, sp. Mauderode, 1899.
71. Кассовая книга Ретовского Казенного Приходского Училища на 1858 год. Rkr. Rusų k. 14 l. Form. 33,5×21,4. Sign.: PR-271.
72. Sobyls Vytautas. Raportas apie Tarptautinį viešojo švietimo kongresą, įvykusį Genevoje š. m. liepos mėn. 16—22 d. 1934. Mašintr. Liet. k. 8 l. Form. 33×21. Sign.: PR-361.
73. Записка, составленная народными учителями и волостными писарями Тельшевского и части Россиенского уездов, Ковенской губернии, на съезде 11 декабря 1905 г. в г. Тельшах. Šariogr. rkr. Rusų k. 4+2 l. Form. 35,5×21,5 ir maž. Sign.: PR-1203.
Prieš lietuvių kalbos įvedimą į mokyklas ir oficialias įstaigas.
74. Žemės ūkio švietimo sutvarkymo planas. (Projektas). Kaunas, 1939. Rotat. Liet. k. 142. l. Form. 33,5×20,5. Sign.: PR-880.

Atsiminimai ir užrašai

75. Bacevičius Vladas. Perguventos dienos. Atsiminimai iš Lietuvos karų, kiek teko pergyventi karo baisumo. 1938. XIX a. pabaiga—1921. Rkr. Liet. k. 200 l. Form. 21×17. Sign.: PR-523.
76. Leibovičiūtė Felga. [Užrašai iš Ukmergės kalėjimo]. 1939—1940. Rkr. Liet., žydų k. 126 l. Form. 20,5×16,4. Sign. PR-189.
77. Pilipaitė Br. Lietuva. Be datos. Mašintr. Liet. k. 10 l. Form. 30×23,3. Sign.: PR-368.
Amerikietės išpūdžiai apie Lietuvos ekonomiką, kultūrą, buitį.
78. Račkus A. „Pauparų vainikas“. 1921. Rkr. Liet. k. 45 l. Form. 25,5×19. Sign.: PR-971.
A. Račkaus užrašyti atsiminimai apie knygnešius Mykolą Staškevičių, Stanislovą Stoškų, Juozą Stoškų, Mykolą Stoškų (jaunesnįjį), Stanislovą Žeglinskį, Mykolą Trepkų, Vincą Čižauską, Dominiką Vyčą ir kt.
79. Ramanauskas V. Atsiminimai. 1933 m. rugsėjo 12 d. Palanga. Mašintr. Liet. k. 6 l. Form. 34×21,5. Sign.: PR-82.
Apie buržuazinės Lietuvos kūrimąsi, valstybės aparato sudarymą ir nesklandumus kariuomenėje.

Draugijos ir organizacijos

80. [Atettininkų] Centro valdybos posėdžių protokolai 1916—1917 m. Voroneže. Rkr. Liet. k. 85 l. Form. 21,5×16,8. Sign.: PR-638.
81. Jankus Martynas. „1885 metais vasario 15 diena buvo gruntavota draugystė Byrutė“. [1940]. Rkr. Liet. k. 4 l. Form. 27×22. Sign.: PR-299.
Apie „Birutės“ draugijos įkūrimą ir veiklą.
82. Lietuvių draugija pabėgėliams nuo karo šelpti. 1916—1918. Rkr. Rusų, liet. k. 137 lap. Form. iv. Sign.: PR-130.
Borovičių įgaliotinio kun. S. Šultės išlaidų žinynas, sąmatos, aktai, pakvitavimai, atskaitos ir kt.
83. Lietuvių Draugijos Centralinis Komitetas nukentėjusiems nuo karo šelpti. [Dokumentų rinkinys]. 1915—1916. Rkr. mašintr. Liet., rusų k. 13 l. Form. 35,2×22,8 ir maž. Sign.: PR-329.
J. Tumo, S. Šultės ir kt. raštai (sąmatos, apyskaitos ir kt.).

84. **Lietuvių** pabėgėlių sąrašas Borovičiuose ir apilenkėj 1915-16 m. Rkr. Liet. k. 140 l. Form. 17,8×11. Sign.: PR-431.
Be sąrašo, yra išlaidų sąskaitos. Greičiausiai kun. S. Šultės užrašai.
85. **Lietuvos** Laisvanorių Etinės Kultūros Draugijos Šiaulių skyriaus visuotinio susirinkimo memorandumas. [1938]. Mašinr. Liet. k. 1 l. Form. 33,5×20,5. Sign.: PR-648.
Protestas dėl to, kodėl neįvedama civilinė metrikacija.
86. **Voronežo** Ateitininkų kuopos inventoriaus knyga. 1916—1917. Rkr. Liet. k. 92 l. Form. 21,2×17. Sign.: PR-839.
Bibliotekos inventorinė knyga.

Visuotinė istorija

87. **Ditleb von Alnpeke**. Lyvžemio Eiliuotoji kronika. (Reimchronik). 1143—1290 m. Išversta į lietuvių kalbą eilėmis kun. Prano Žadeikio (1928). Rkr. ir mašinr. Liet. k. 215 l. Form. 35×21,9. Sign.: PR-366.
88. **Groicki**. Artykuły prawa Maydeburskiego. Kraków, 1565. [1565—1582]. Rkr. ir spaudiniai. Lenk. k. 329 l. Form. 18,5×14,5. Sign.: PR-507.
Konvoliutas, susidedas iš tokių darbų: Porządek Sądów i spraw mieyskich Prawa Maydeburskiego ktore zową specvlvm Saxonvm... (1565).— Ten Postępek wybran iest z Praw Cesarskich... (1582).— Vstava Placey v Sadov v Pravie Maydeburskim... (1562).— Reyestr do Porządku y do Artykułów Prawa Maydeburskiego y Cesarskiego (1567).
89. **Hollak S.** Dodatek do Hystoryi Powszechnej Zdanowicza. Poszyt II. 1852. Rkr. Lenk. k. 12 l. Form. 21,4×18,4. Sign.: PR-577.
90. **Hollak S.** Hystorya Arabów, Mongołów, Awarów, Bułgarów, Chazarów, Pieczyngów i Polowców. 1853. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,4. Sign.: PR-576.
91. **Hollak S.** Historya Węgier. [1853]. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,4. Sign.: PR-574.
92. **Hollak S.** Historya Nowey Persyi—Chech. 1853. Rkr. Lenk. k. 16 l. Form. 21,4×18,4. Sign.: PR-575.
93. **Hollak S.** Dzieje ludów słowiańskich. Vol. I-um. 1853. Rkr. Lenk. 12 l. Form. 21,1×18,4. Sign.: PR-561.
Vol. II-um. 1853. Rkr. Lenk. k. 12 l. Form. 21,1×18,4. Sign.: PR-562.
Vol. III-um. 1853. Rkr. Lenk. k. 12 l. Form. 21,1×18,4. Sign.: PR-563.
Šioje dalyje trumpai aprašoma apie lietuvius ir latvius.
94. **Kalp** kūrėsi kolonialinė prancūzų imperija. Išvertė Pr. Morkūnas. [1940—1941]. Mašinr. su patais. Liet. k. 18 l. Form. 29,2×18. Sign.: PR-181.
95. **Traité** politique du Royaume de Pologne... [XVIII a. 2-oji pusė]. Rkr. Pranc. k. Form. 271+4 l. Sign.: PR-313.
96. **Записки** об Отечественной войне 1812—1814 гг. Be datos. Rusų k. Rkr. 120 l. Form. 22×17. Sign.: PR-60.
Aukštas kariuomenės pareigūnas daugiausia rašo apie savo karjerą 1812—1814 m. kare, paviršutiniškai paliesdamas pačius karo įvykius.

Pavardžių rodyklė

Algirdas 56
Antanavičius J. 23
Bacevičius V. 75
Bereznickas J. 48
Boruta K. 12
Cišauskas V. 78
Daukantas S. 24
Dausprungas 58
Davainis-Silvestravičius
A. 48

Ditleb von Alnpeke 87
Gelionas 58
Giedraitis J. 21, 51, 67.
Gimboth L. 27
Groicki 88
Hollak S. 33—37, 89—93
Jankus M. 81
Janulaitis A. 32
Jaunutis 56
Jogaila 57

Jurgaitis M. 59
Kazimieras 57
Kęstutis 56
Kraševskis I. 59
Krivickas D. 40
Leibovičiūtė F. 76
Marcinkevičius Jonas 45
Mindaugas 55
Morkūnas Pr. 94
Narbutas T. 33—37, 58.

Pacas K. 25
Palemonas 58
Pilipaitė Br. 77
Račkovskis 29
Račkus A. 78
Ramanauskas V. 79
Reikala M. 49
Salomėja Nėris 1
Skripkauskienė J. 51
Smigielskis B. 51
Soblys V. 72

Staškevičius M. 78.
Stoškus J. 78
Stoškus M. 78
Stoškus S. 78
Sultė S. 82—84.
Švitrigaila 57
Totoraitis J. 55—57
Trepkus M. 78
Tumas J. 48, 83
Tumėnas D. 59
Urbonavičiai 60

Uvainis 60
Valančius M. 51
Werner J. 61
Vitkauskas V. 64
Vyčas D. 78
Vytautas 57
Wolotzky E. 68
Zdanowicz 126
Žadeikis P. 87
Žeglinskis S. 78

Vietovardžių rodyklė

Alsėdžiai 31
Augustavas 39
Biržai 42
Borovičiai 82, 84
Burbiškės (dv.) 50
Eržvilkas 21
Girkalnis 31
Grunvaldas 57
Gruzdžiai 47
Horodlė 57
Josvainiai 25
Juodoji jūra 57
Kalvarija (Žemaičių) 31
Kaunas 3, 6, 8—10, 14, 30
Kėdainiai 42
Kelmė 42
Klaipėdos kraštas 40, 61
Krakės 31
Kražiai 65
Laukuva 41

Lenkija 57, 95
Lietuva 3, 38, 43, 44,
46, 55—58, 68, 75, 77, 79, 130
Livonija (Lyvžemis) 87
Luckas 57
Luokė 31
Maskva 57
Meteliai 20, 22, 54
Mosėdis 31
Pagramantis 67
Papilė 31
Papilys 42
Pašaltuonis 21, 28
Pašvitinys 31
Radviliškis 42
Raseiniai 65, 66, 73
Rietavas 71
Rokiškis 2
Rusija 56, 57
Salamiestis 42

Seimai 23, 39
Simnas 20, 22
Surviliškis 31
Suvalkija 4
Šiluva 47, 52, 65
Švobiškis 42
Telšiai 73
Ukmergė 76
Vabalninkas 29
Vandžiogala 26
Varniai 31
Veliuona 66
Viduklė 21, 31
Vilnius 32, 62
Viržuvėnai 31
Vologda 59
Voronežas 11, 80, 86
Žemaičiai 69
Ženeva 72

Stasys Skrodenis